

Frederiksborg Amt Journalsager 1837 – 1920.

FAJ sag nr. 1255/59

Skrivelse fra Sognepræsten L.M.E. Hald dateret 24. Mai 1859

Efterat Afbygger af Store Rørbek i Snodstrup Sogn Hans Andersens Hustru, Ane Marie Hansen, for Undertegnede havde andraget, at hun attraaede deres Ægteskabs Ophævelse har jeg gjentagne Gange foretaget den lovbefalede Mægling imellem dem, uden at jeg har kunnet formaae hende til at forandre sin Beslutning. Den for mig anførte Grund til denne er Mandens overhaandentagende Nydelse af Brændeviin, og den deraf følgende Forsømmelse af hans Pligter som sin Families Forsørger, samt den utilbørlige Behandling, hun og hendes 6 uforsørgede Børn som Følge deraf maa lide. Manden, der for 2 Aar siden af den først nævnte Grund ved Amtets Decret er gjort umyndig, er derimod imod Ægteskabets Ophævelse. Efter de Oplysninger, jeg har kunnet indhente, med føre de af Hustruen anførte Grunde Sandhed, og da der ingen Sandsynlighed er for, at Hans Andersen skulde kunne forandre at Levnet, der igjennem en lang Aarrække er blevet ham til Vane, ligesom han heller ikke, uagtet sine gjentagne Løfter til mig, har viist nogen Bedring, er det min Overbeviisning, at en fortsat Mægling vil være forgjæves, og jeg anseer mig derfor ikke berettiget til længere at tilbageholde den forlangte Attest, hvilken derfor herved meddeles. Snodstrup d. 24 Mai 1859

L.M.E Hald Sognepræst for Snodstrup Menighed

Udskrift af Frederiksborg Amt 2den Kreds's Forligelses Protocol

Aar 1859 d. 1. Junii blev Frederiksborg Amt 2den Kreds's Forligelsescommission sat og holdet paa sædvanlig Sted; hvor da blev foretaget:

Sagen: Ane Marie Hansdatter St. Rørbek
contra

Afbygger Hans Andersen Sammesteds betræffende Klagerindens Andragende om Ægteskabs Ophævelse imellem Parterne.

Værge Gaardmand Lars Andersen i St. Rørbek.

Parterne mødte personlig. Forlig var ikke at opnaae paa Grund af Konens bestemte Vægning, Længere at fortsætte et Ægteskab, som hun indseer vil medføre Familiens Ødelæggelse, paa Grund af Mandens mageløse Drikfældighed, og deraf følgende Brutalitet, samt aldeles uduelig til at være Familieforsørger. Manden derimod var ikke at bevæge til at give sit Minde til Ægteskabets Ophævelse, hvortil Commissionen ved sin Mægling søgte at indvirke, fordi den indsaae at et fortsat Ægteskab snart ville medføre Familiens totale Ruin.

Commissionen hævet. P. Hansen og Rosendahl.

Skrivelse fra Ole Larsen dateret 4. juni 1859 (hans værge)

Da den umyndig erklærede Afbg: Hans Andersens Kone af Store Rørbek har anmodet mig om at give hende en Skriftlig Erklæring over hendes Mands Forhold i den Tid jeg har været Værge for ham; saa erklæres herved i Overenstemmelse med Sandheden at Hans Andersen i den Tid fra den 3 Juni 1857 til den 6 Mai 1859 ikke har været Familien til det mindste Gavn men snarere til Skade, idet han uagtet han har været hjemme den meste Tid – dog ikke har foretaget sig Noget hverken til Eiendommens Dont eller Vedligeholdelse eller til sit eget Ophold, men alene tæret paa Eiendommen. Ligeledes er det en Bekjendt Sandhed at jeg saavel som flere af hans Naboer tidt ere blevne tilkaldte af hans grædende Børn fordi deres Fader slog deres Moder og Sødskende; og undertiden ere vi midt om Natten blevne vækket paa denne Maade. Endskjøndt han i min Nærværelse ikke har udøvet nogen Voldsomhed i sit Huus saa er hans Børns bittere Graad dog vist et sikkert Vidne derfor.

Store Rørbek d. 4. Juni 1859

Ole Larsen

Ane Maries første ansøgning om separation dateret 8. juni 1859.

Underdanigst Promemoria

Efterat have levet i Ægteskab med min Mand, Afb. Hans Andersen af Store Rørbek, i omtrent 15 Aar, seer jeg mig nu i den sørgelige Nødvendighed at hentyr til Deres Højvelbaarenhed med en underdanigst Begjering om, at denne min ægteskabelige Forbindelse med ovennævnte min Mand, saasart skee kan, maa vorde aldeles ophævet. –

Min Mand har i en Række af Aar været hengiven til en saa stærk Nydelse af Brændeviin, at han næsten stedse er i en beruset Tilstand, og naar dette er Tilfældet, da mishandler han baade mig og Børnene, saa at jeg ofte, selv om Natten, har maattet tilkalde de nærmeste Naboer og anraabt om deres Beskyttelse, da jeg ikke troede mit og Børnenes Liv i Sikkerhed, saafremt vi uden Hjælp skulde været overladte til hans Brutalitet og Sandseløshed. – For to Aar siden blev han, af det høie Amt, erklæret umyndig, efterat han havde bortødslet omtrent halvandet Tusinde Rigsdaler, og har siden den Tid ikke bidraget det mindste til mit eller Børnenes Underhold, eller i nogen som helst Maade taget sig af de Pligter, der, som Familieforsørger, maatte paaligge ham; men overladt til mig at sørge for Alt, ikke alene for mig og Børnene, men ogsaa for ham, hvilket langt har oversteget mine Evner.

Jeg anraaber derfor Deres Høivelbaarenhed om gunstig Bønhørelse, da en fortsat Samleven med min Mand nødvendig vil have min og mine Børns uundgaaelige Ruin til Følge. –

Store Rørbek /: Snodstrup Sogn:/ den 8. Juni 1859

Underdanigst Ane Marie Hansdatter

FAJ 1863 70 - 100

Sag nr. 71-29b/63

Skrivelse fra Sognepræsten om mægling dateret 4. November 1863:

Efter Begjæring af Ane Marie Hansen, Afb. af Store Rørbek Hans Andersens Hustru, der attaaer Separation fra sin Mand, der i flere Aar har været umyndig, har jeg havt Ægtefolkene for mig for at foretage den ved Forordningen af 30 Juni 1824, §18, befalede Mægling hvis Resultat er blevet, at Hustruen vedbliver sin Beslutning at søge Afsondring fra Bord og Seng, medens Manden ønsker at Udførelsen heraf i nogen Tid maatte opsættes, for at forsøge om ikke en Forandring af Forholdene kunde tilvejebringes. Grunden til Ægteparrets Uenighed maa nemlig søges i Mandens Drikfældighed og hans deraf følgende Forhold imod Kone og Børn. I Aaret 1859 begjærede Konen Separation af samme Grund, og den befalede Mægling fandt Sted, men Sagen blev paa Grund af Amtmandens Forestillinger dengang stillet i Bero.

Stillingen er imidlertid ikke bleven bedre, men efter Konens af Manden uimodsagte Paastand langt værre, idet saavel hun som Børnene i den seneste Tid skulle have lidt forskjellig Mishandling, og jeg maa derfor ansee yderligere Mægling for unyttig.

Snodstrup d. 4. November 1863

Hald

Sognepræst

Separationsansøgning fra Ane Marie Hansen dateret 7. november 1863.

Underdanigst Promemoria.

Undertegnede Ane Marie Hansen, der nu omtrent i 20 Aar har været forenet i Ægteskab med Afbg: Hans Andersen af Store Rørbek, i hvilket Ægteskab vi have faaet 6 Børn; vover at hentye til Deres Høivelbaarenhed med underdanigst Begjæring om Separation fra ovennævnte min Ægtefælle.

Min Mand har alt i flere Aar været umyndig paa Grund af Drikfældighed, og jeg har allerede en Gang før, omtrent for 4 Aar siden, tilladt mig for min høie Ovrighed at udbede mig Separation; men min Begjæring blev mig den Gang ikke tilstaaet og Sagen sat i Bero for om muligt min Mands Forhold vilde foredre sig. – Dette er imidlertid saa langt fra Tilfældet, at hans Forhold mod mig og Børnene siden den Tid er blevet meget værre. Mange Gange har jeg med alle Børnene midt om Natten maattet flygte bort fra vort Hjem, og hos Fremmede søgt Ly og Beskyttelse, da jeg i modsat Fald kunde befrygte, at han i sin Drankergalskab myrdede mig og dem, idet han baade med Øxer, Leer og Hammere har truet os paa Livet. – Alt i flere Aar have vi, baade jeg og Børnene, maattet lide daglig Mishandling ved Hug og Slag, og Trods al Føielighed fra vor Side, endog i hans meest urimelige Fordringer, har kun bevirket at hans Raahed og Brutalitet er tiltaget i en Grad, som nu for mig ikke længere er til at udholde. Flere Gange, og da stedse om Natten, har jeg seet mig nødsaget til at sende mine stakkels smaa Børn som Bud, saavel til min Mands Værge som Sognefogden og vore Naboer, for at anraabe dem om Bistand og Hjælp, da vi, som sagt, intet Øieblik vare sikkre paa Helbred og Liv. Og omendskjøndt han da, saalænge Nogen af disse vare tilstede, afholdt sig fra at mishandle os, da vare vi forvissede om at han, saasnart han atter havde sin Frihed, vilde fordoble sine Mishandlinger, ikke alene med mig men endog mod de uskyldige Børn. –

Jeg seer mig derfor i den sørgelige Nødvendighed, indstændig at anraabe Deres Høivelbaarenhed om Befrielse fra den usalige Tilstand hvori jeg og Børnene ere stedte ved Separation, saa snart som muligt, at blive skilt ved min Mand, at ikke han, ved et længere Samliv med os, til sidst skal gjøre den Ulykke, at berøve mig eller Børnene Livet. –

Haabende Deres Høivelbaarenheds gunstige Bønhørelse, trøster jeg mig til, om fornødent gjøres, ved flere Vidner at godtgjøre Sandheden af Mine Besværinger. –

Store Rørbek den 7de Novbr 1863
Underdanigst Ane Marie Hansen

Stilet til høivelbaarne Herre Greve, Kammerherre, Amtmand Schulin, Ridder af Dannebg. p.p.

[i margin anført]

d.22/2 64 udfærdiget Separationsbev. og Gjenpart deraf. S.D. sendt Bev. gj. Arboe til Konen og Gjpart Arboe til Lars Andersen.

Skrivelse fra Hans Andersens væрге Ole Larsen dateret 8. november 1863

Den umyndig erklærede Afbg. Hans Andersen af Store Rørbek har, i den Tid jeg har været hans beskikkede Væрге, udviist en saadan Brutalitet imod sin Familie, at jeg flere Gange har maattet indfundet mig paa hans Bopæl, for at holde Styr paa ham; Ja hans Børn ere undertiden komne til mig midt om Natten, for at kalde mig til Hjælp. Jeg kan ikke bevidne nogen Mishandling paa Kone eller Børn, da han under min Nærværelse vogtede sig derfor. –

Hvilket herved attesteres.

Store Rørbek d. 8. November 1863.

Underskrevet: Ole Larsen, Lars Andersen og Willum Larsen, Sognefoged

Udskrivt af Frederiksborg Birks Politi Protocol

Aar 1864 d. 9. Januar blev Politiret sat paa Tingstuen i Hillerød i Overværelse af de legitime Vidner Goldschmidt og Hansen, hvor da Forhør blev optaget ifølge Skrivelse fra Gaardmand Lars Andersen af Storerørbek, som Væрге for den umyndiggjorte Hans Andersen parcellist sammesteds, angaaende dennes Forhold, fremlagt saalydende:

Den umyndig erklærede Hans Andersen i Storerørbek for hvem jeg er Væрге, har bestandig vægret sig ved at separeres fra sin Hustru Ane Marie Hansdatter, uagtet han grovelig mishandler hende og Børnene, idet han ofte om Natten har jaget hende og Børnene ud paa Marken. Jeg beder derfor at forhøre maa vorde optaget til Begrundelse for Amtets forventede Separationsbevilling.

Jeg og den forrige Væрге Ole Larsen saavel som Sognefoged Willum Larsen kunne vidne om Mandens Skatteforhold.

Storerørbek d. 1 Januar 1864

Lars Andersen

Høivelbaarne

hr. Etatsraad Arboe

Ridder af Dannebrogen og Vasaordenen.

Fremlagt i Frederiksborg Birks Politiret d. 9 Januar 1864 – Arboe.

Fremstillet indbemeldte Lars Andersen der forberedt og paa given Anledning forklarede, at indbemeldte Hans Andersens Hustru Ane Marie Hansdatter har oftere indfundet sig med sine Børn hos Deponenten om Nattetider og berettet at hendes Mand havde jaget hende og Børn ud fra deres Hjem. Deponenten har da indfunden sig hos Manden og foreholdt ham dette hans Forhold hvortil han ikke har værdiget noget Svar hvortil Aarsagen formentlig maa søges deri at han er temmelig forfalden til Druk. Hans Andersen Hustru har ogsaa beklaget sig hos Dept. at Manden havde villet slaae hende, men om han i Virkeligheden har dette, veed ikke Dept. Oplæst, vedgaaet.

Fremstillet Gaardmand Ole Larsen af Storerørbek, der forberedt forklarede aldeles som sidst afhørte Dept.; med Tilføiende, at Hans Andersens Børn have flere Gange indfunden sig hos Dept. og meldt at deres Fader vilde slaae deres Moder ihjel. Dept. har da indfunden sig hos disse Ægtefolk, men Hans Andersen har

intet svaret dertil, naar spurgt om han skulde arresteres. Han vedbliver sin Drikfældighed i høi Grad. Dept. har vel udenfor Hans Andersens Huus staaet og hørt at Konen jamrede sig, men han har ikke seet hende at blive slaget af Manden. Dept. maa antage det aldeles nødvendigt for Konen og børnene at det ommeldte Ægtepar skilles fra hinanden.

Fremstilles Sognefoged Willum Larsen af Storerørbek der forberedt forklarede, at Hans Andersens Kone har oftere været hos ham og beklaget sig over Mandens Mishandling ved at slaae hende. Dept. har indfunden sig hos ham og foreholdt ham dette, uden at det har nyttet noget, thi enten er han aldeles drukken uden Sands, eller ogsaa efter saadan Tilstand i en Døsighed, saa man intet Svar kan faa af ham. Dept. tvivler ingenlunde om, at Hans Andersen mishandler sin Kone og Børn, men han har ikke seet ham i Gjærningen forøve saadant. Den ældste Søn Anders har ogsaa indfunden sig hos Dept. og grædt og jamret sig, at Faderen vilde slaa ham ihjel med en Jernhammer. Dept. tilføier at anspurgte Hans Andersen er i øvrigt brutal og fremfusende i sin Adfærd, saa at det ikke er at omtvivle, at han imod sin Kone og Børn i sit daglige Forhold er saadan naar han er beruset. De afhørte dimitteret. Forhøret udsat til 12 ds. ... for at afhøre Hans Andersen og Hustru.

Retten hævet

Vidner

Arboe

Goldschmidt. Hansen

Aar 1864 d 12. Januar blev Politiret sat paa Tingstuen i Hillerød i Overværelse af de legitime Vidner Goldschmidt og Hansen, hvor da continuerede foranstaaende Forhør.

Fremstillet den til Møde tilsagte umyndiggjorte Hans Andersen af Storerørbek løs og ledig, der examineret efter den givne Anledning og foreholdt hvad her er passeret forklarede, at han erkjender vel at hans Opførsel og Forhold mod sin Kone og Børn ikke er retligt men tilføier, at han ogsaa bliver af disse drillet og at han da saameget mere i sin desværre oftere befundne berusede Tilstand mere stemt til Ærgrelse og til at fremgaae mod Kone og Børn paa uretlig Maade. Han modsiger ikke at have brugt Haandgribelighed mod disse, uden dog at have villet tilføie dem Skade paa Liv eller Helbred. Oplæst, vedg.

Fremstillet afhørte Hans Andersens Hustru Ane Marie Hansdatter, der confronteret med sin Mand og paahørende hans Forklaring, foreholder ham, at han flere Gange har slaget hende og han har truet hende engang med at slaae hende med en Muurhammer, men hun undgik Slaget lykkeligt. Han har Vaaben hos sig i Sengen, nemlig Øxe hvormed han har truet hende, ligesom ogsaa truet hende med Knive, saa at hendes Liv har været udsat for Fare. Hans Andersen nægter at have truet Konen med anførte Instrumenter, som han forøvrigt erkjender at have havt hos sig i Sengen, men disse har han til sin Sikkerhed havt hos sig af Frygt for Overfald af Skatte Folk, der kunne ville bryde ind hos ham. Oplæst og vedgaaet.

Ane Marie Hansdatter forbeholdt sig Skilsmisse fra Hans Andersen, som dertil erklærede, at vel erkjendte han at de levede et ufredeligt og uchristeligt Ægteskab, men de vare ligemeget skyldig deri, da de begge havde et haart Sind, men han kunde dog ikke beqvemme sig til Skilsmisse. Oplæst og vedgaaet.

De Afhørte dimitteret. Det Passerede sluttet til Beskrivelse.

Retten hævet

Vidner

Arboe

Goldschmidt. Hansen

Udskriftens Rigtighed bekræftet.